

психологическую ориентацию на формирование морально-волевых качеств у старшеклассников, необходимый комплекс знаний, способов действий, рефлексию процесса и результата педагогической деятельности, направленных на гармоничное развитие учащихся старших классов, совершенствование их личностных самостоятельных инициатив. Определено, что она состоит из таких компонентов как мотивационный, когнитивный, коммуникативно-деятельностный, ценностно-ориентационный, рефлексивный и осуществлено их содержательное наполнение.

Ключевые слова: профессиональная готовность, структура и компоненты, будущий учитель физической культуры, морально-волевые качества у старшеклассников.

The analysis of psychological and pedagogical literature to determine the definition of «readiness.» It is established that the readiness of future teachers of physical culture to the formation of moral and volitional qualities in high school students is planned as a result of his training. In our understanding readiness is integrated personal education, which includes psychological orientation on the formation of moral-volitional qualities in high school students, the necessary complex of knowledge, ways of action, reflection process and result of pedagogical activity, aimed at harmonious development of pupils and improving their personal Amateur initiatives. Determined that it consists of such components as motivational, cognitive, communicative-active, value-orientation and reflective and made them content.

Key words: professional readiness, its structure and components, the future teacher of physical training, moral and volitional qualities in high school students.

УДК 378.147:336.671

Ю.С. Козловська
м. Вінниця, Україна

НЕОБХІДНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ЕКОНОМІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Постановка проблеми. Соціально-економічні умови розвитку суспільства на сучасному етапі розширили та ускладнили процес навчання і виховання у вищих навчальних закладах. Головним завданням вищої школи є підготовка фахівців до професійної діяльності в інформаційному просторі.

Сучасне суспільство вимагає від вищих навчальних закладів підготовки інформаційно-компетентних спеціалістів, які володіють комплексом знань, умінь і навичок, необхідних для роботи з інформацією (виявлення, збирання, опрацювання та збереження) у всіх її формах і проявах. Процеси інформатизації суспільства висувають підвищені вимоги до випускників вищих економічних навчальних закладів, які повинні вільно орієнтуватися в інформаційному середовищі, здійснювати пошук професійно значущої інформації, вміти розв'язувати професійні завдання з використанням сучасних інформаційних технологій.

Основною тенденцією сучасного етапу інформатизації вищої економічної освіти є загальне прагнення до інтеграції різноманітних комп'ютерних засобів та інформаційних технологій у навчальний процес. Сучасний ринок праці потребує економістів нового типу: інформаційно-компетентних, здатних об'єктивно вирішувати нагальні питання, критично мислити, творчо працювати та бути готовими до нововведень.

Аналіз попередніх досліджень і публікацій. Різноманітні аспекти впровадження інформаційних технологій у навчальний процес започатковано і розвинуто у фундаментальних працях учених: Р. Вільямса, Б. Гершунського, Р. Гуревича, Є. Данильчука, А. Єршова, М. Львова, Н. Морзе, Л. Положенцева, І. Роберта, О. Співаковського, О. Філатова, Г. Чусавитина та ін. Наразі особливо актуалізується необхідність удосконалення навчально-виховного процесу підготовки фахівців економічного профілю на основі інформаційних технологій.

Тому, **метою статті** є визначення й обґрунтування особливостей інформаційних технологій у формування інформаційної компетентності майбутніх економістів.

Виклад основного матеріалу. Фундаментальна підготовка є однією з головних умов професійної освіти і значною мірою впливає на розвиток у студентів наукового теоретичного мислення, здатності до конкретної постановки нових завдань та їх творчого розв'язання,

передбачення наслідків прийнятих рішень і дій, вміння їх оцінити; стимулює пізнавальну діяльність, спрямовану на розкриття законів фундаментального характеру; сприяє свідомому й обґрунтованому використанню засобів нових інформаційних технологій у професійній діяльності [5].

Беручи до уваги вищезазначене, вважаємо за необхідне, насамперед, визначити дефініцію поняття «інформаційні технології».

У Великому тлумачному словнику сучасної української мови зазначено: *«Інформаційна технологія – цілеспрямована організована сукупність інформаційних процесів із використанням засобів обчислювальної техніки, що забезпечують високу швидкість обробки даних, швидкий пошук інформації, доступ до джерел інформації, незалежно від місця їх розташування»* [1, с. 403].

У своїх працях М. Кадемія зазначає, що *«Інформаційні технології – це система наукових та інженерних знань, а також методів і засобів, які використовуються для створення, збору, передачі, збереження й обробки інформації у предметному середовищі. Інформаційні технології – це сукупність методів і технічних засобів для зберігання, створення, організації, опрацювання, передавання, подання і використання інформації»* [2, с. 88].

Сучасні фахівці з інформаційних технологій визначають такі види інформаційних технологій: інформаційні технології опрацювання даних; інформаційні технології керування; інформаційні технології підтримки прийняття рішень; інформаційні технології експертних систем.

Також, у спеціальних і фахових джерелах зустрічаються різні класифікації інформаційних технологій:

- за способом реалізації в ІС: традиційні, нові інформаційні технології;
- за ступенем охоплення завдань управління: електронна обробка даних, автоматизація функцій управління, підтримка прийняття рішень, електронний офіс, експертна підтримка;
- за класом реалізованих технологічних операцій: робота з текстовим редактором, робота з табличним процесором, робота із графічними об'єктами, мультимедійні системи;
- за типом користувацького інтерфейсу: пакетні, діалогові, мережеві;
- за способом побудови мережі: локальні, багаторівневі, розподілені;
- за предметними областями обслуговування: економічна, політична, освітня, наукова, екологічна, соціальна та ін.

Узагальнюючи вище зазначене, зауважимо, що *інформаційні технології* – це технології, що забезпечують і підтримують інформаційні процеси, тобто процеси пошуку, збору, передачі, збереження, накопичення, тиражування інформації та процедури доступу до неї.

Відповідно, інформативна компетентність фахівця – це здатність і готовність орієнтуватися в інформаційному просторі, оперувати інформаційними даними, вирішувати завдання своєї професійної галузі, правильно використовуючи за власним вибором інформаційно-комунікаційні технології загального призначення і спеціально професійні, широко вживані у відповідній галузі.

А отже, майбутній сучасний економіст повинен бути обізнаним у новітніх інформаційних технологіях; креативно підходити до розв'язання економічних задач; досконало володіти вміннями роботи з різноманітними професійно-спрямованими завданнями та багато іншого.

Під час навчання студентам економістам необхідно пояснювати, що на своїх посадах вони будуть виконувати різноманітні, безпосередньо пов'язані з інформаційними технологіями завдання, а саме:

- збирати, систематизувати й аналізувати інформацію про систему керування будь-яким господарським об'єктом;
- аналізувати виробничо-господарську діяльність, інформаційні зв'язки між адміністративними, виробничими та іншими процесами;
- досліджувати та аналізувати функціонування та інформаційні потреби діючої інформаційної системи і визначати можливості її модернізації;

– аналізувати результати тестування технічних і програмних засобів передавання, оброблення та збереження інформації з подальшим їх використанням для поліпшення роботи інформаційної системи;

- виконувати інформаційно-аналітичну підтримку бізнес-проектів;
- аналізувати діяльність підприємств;
- створювати, використовувати та коригувати бази даних;
- обробляти дані з використанням табличних процесорів та текстових редакторів;
- забезпечувати власні інформаційні потреби [3, с. 242].

Інформаційні технології дають можливість у більшій мірі індивідуалізувати процес навчання, зменшуючи фронтальні види робіт і збільшуючи частку індивідуально-групових форм і методів навчання. Також інформаційні технології сприяють підвищенню мотивації навчання, розвитку креативного мислення, дозволяють економити навчальний час; інтерактивність і мультимедійна наочність сприяє кращому представленню інформації, відповідно, і кращому засвоєнню знань [4, с. 244].

Сьогодні найбільше розповсюдження отримали комп'ютерні навчальні програми, зокрема, комп'ютерні підручники, діагностично-тестові системи, лабораторні комплекси, експертні системи, бази даних, консультаційно-інформаційні системи, прикладні програми, які забезпечують обробку інформації. Процес отримання знань із дисциплін, які вивчаються студентами економічних спеціальностей можна поділити на основні складові: лекції, практичні, лабораторні заняття, виконання контрольних та курсових робіт, самопідготовка. При цьому, на наш погляд, використання інформаційних освітніх технологій повинно знайти місце на всіх складових даного процесу.

Наразі, розвиток у студентів-економістів умінь підготовки та опрацювання електронних документів, створення сучасних презентацій, використання ресурсів мережі Інтернет (пошук та опрацювання інформації, електронна пошта, розташування особистих напрацювань у мережі Інтернет, створення особистої сторінки чи власного сайту), використання засобів економічного супроводу та підходів у плануванні (органайзер) – це питання, які необхідно вирішувати в сучасних умовах становлення економічної освіти нової формації.

Студенти широко використовують комп'ютерні технології при написанні рефератів, курсових та дипломних робіт (текстовий редактор Word, програма автоматизації бухгалтерського обліку «1С Бухгалтерія»), при виконанні практичних та контрольних завдань із курсів «Математика для економістів», «Статистика», для проведення розрахунків використовуються можливості табличного процесора Excel.

Так, наприклад, під час розв'язання завдань із використанням електронних таблиць студент звільняється від рутинної роботи з розрахунками, не губиться алгоритм розв'язку задачі, а також він навчається використовувати електронні таблиці для розв'язання економічних задач та економить свій час.

Всім відомо, що одним із найпопулярніших джерел інформації є Інтернет. Та чим більше інформації економічного, нормативного, статистичного характеру постає перед студентами, тим важче виокремити з неї найбільш суттєву.

Розглянемо онлайн-сервіси, які допоможуть майбутнім економістам якісніше організувати свою роботу.

Так, на диску Google студенти можуть зберігати різноманітну інформацію до 15 Гб у вигляді папок, файлів, архівів у «хмарі» і ділитися нею з іншими користувачами в Інтернеті. Вони можуть створювати онлайн-ові текстові необхідні зразки документів, презентації, малюнки, при цьому завантажувати файли на комп'ютер та конвертувати їх із одного формату в інший.

Особливістю хмарної системи зберігання інформації Dropbox є те що, студенти-економісти, за допомогою хмари Dropbox, можуть синхронізувати файли. А саме, розмістивши файл на одному ПК у «хмару», їх можна побачити на іншому або у смартфоні чи планшеті, що полегшує користування необхідною інформацією між студентами та студентом і викладачем.

На хмарному сервісі Яндекс користувачам надається до 10 Гб вільного простору, куди можуть бути складені документи, фотографії, музика, фільми тощо.

Наступний сервіс «хмарних послуг» для зберігання файлів на платформі є Mail.ru (Облако@mail.ru). Майбутні економісти повинні знати, що перевагою Облако@mail.ru є його об'єм безкоштовного користування до 100 Гб простору, при цьому достатньо створити пошту на Mail.ru. Однак у версії Облако@mail.ru з усіх завантажених файлів, можна переглянути тільки картинки у слайд-шоу, всі інші відео-, аудіо-, xls-, файли PDF – перегляду не піддаються, у цьому цей сервіс програє серед інших.

Для студентів-економістів необхідним у навчальному процесі є презентаційний матеріал. У мережі Інтернет існує безліч онлайн-сервісів для створення і розміщення презентацій, а саме: Prezi (www.prezi.com), Google.docs (docs.google.com), ZohoShow (show.zoho.com), SlideShare (www.slideshare.net), VCASMO (www.vcasmo.com), Empressr (www.empressr.com) тощо.

Наприклад, SlideShare є найбільшим онлайн-сервісом презентацій. На сервісі можна зберігати, переглядати нові та шукати потрібні презентації.

Значна кількість студентів надає перевагу створенню презентацій Prezi (www.prezi.com), які є нелінійної структури з 3D-фоном. На цьому сервісі майбутні економісти, окрім створення презентацій, можуть імпортувати будь-які складові частини презентації та публікувати їх у своєму блозі чи на сайті.

Сервіс VCASMO (www.vcasmo.com) дозволяє завантажувати у форматі *PowerPoint* практично всі існуючі медіа-формати для створення презентації з нуля, а також готові презентації. А також характеризується гнучкою системою налаштування прав доступу.

Сучасний сервіс Empressr (www.empressr.com) – це web-додаток, що призначений для створення, управління, поширення презентацій будь-якого рівня складності. Дозволяє завантажувати прямо на сервіс своє відео, картинки, графіки і таблиці, так само, як і інші складові майбутньої презентації, все це можна комплектувати в одне загальне ціле в онлайн-редакторі сервісу.

Зазвичай студенти записують багато зайвої інформації, через деякий час у пошуках необхідної інформації перечитують безліч непотрібного. Для покращення роботи з інформацією, а саме у розрізі систематизування та узагальнення, майбутнім економістам пропонується використовувати метод «майндмепінг», який необхідний для генерування, відображення, структурування та класифікації ідей, організації, розв'язання проблем, прийняття рішень та написання матеріалів, тобто формування «карт розуму», які використовуються для планування роботи та підбиття підсумків. Цей метод є важливим для підготовки студентів до організації своєї професійної економічної діяльності.

Висновки. Отже, стрімкий розвиток інформаційних технологій у суспільному житті вимагає від студентів оволодіння цими інструментами не лише на рівні професійно орієнтованих програм, а й на рівні вимог як на ринку праці, так і у побуті.

Системне упровадження засобів інформаційних технологій у процес підготовки майбутніх економістів призводить до суттєвої зміни сприйняття навчального матеріалу. При цьому активно вибудовується навчальний процес, з обов'язковим використанням мультимедійних технологій, які забезпечують формування цілісного сприйняття і розуміння необхідного матеріалу.

Набуті уміння широкого залучення банків даних, вільного доступу до інформаційних джерел, обробки великих обсягів інформації – дають змогу самостійно досягати навчальних цілей шляхом візуалізації процесу розв'язання проблеми, оперативного пошуку інформації при вирішенні навчально-пізнавальних завдань.

Інформаційні технології є найбільш ефективними в процесі навчання для передачі знань та забезпечення зворотного зв'язку студента з викладачем. У процесі застосування інформаційних технологій у студентів виробляються і переважають навички самостійної роботи, що відіграє важливу роль для формування майбутнього висококваліфікованого конкурентоспроможного спеціаліста економічного профілю, оскільки в сучасних умовах стрімкого розвитку науки, швидкого оновлення інформації не можна навчити людину на все життя, важливо розвинути в

неї інтерес до накопичення знань, до безперервної самоосвіти. Завдання вищого навчального закладу – підготувати майбутнього спеціаліста, готового до постійного професійного зростання, соціальної та фахової мобільності, здатного до саморегуляції у сфері безперервної освіти.

Подальші перспективи наукового пошуку вбачаємо у необхідності розробки підходів до адаптування певних інформаційних технологій у сучасний процес підготовки майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Література:

1. Великий тлумачний словник української мови/[уклад. і голов. Ред. В.Т. Бусел]. – К.; Ірпінь: ВТФ «Перун», 2002. – 1440с.
2. Кадемія М.Ю. Інформаційно-комунікаційні технології навчання: термінологічний словник/ М.Ю. Кадемія. – Львів: Вид-во «СПОЛОМ», 2009. – 260с.
3. Пономаренко В. С. Інформаційні системи і технології в економіці : навч. посіб. Для студ. вищ. навч. закл. /В.С.Пономаренко, Р.К.Бутова, І.В.Журавльова та ін. – К.:Академія, 2002. – 380 с.
4. Ситник В. Ф. Основи інформаційних систем: Навчальний посібник. / Ситник В.Ф. – К.: КНЕУ, 2001. – 420 с.
5. Хачумян Т.И. Развитие критического мышления студентов при изучении информатики// Теория і методика навчання математики, фізики, інформатики: Збірник наукових праць: У 3т. – Кривий Ріг: Видавничий відділ НацМетАУ, 2002. – Т.3: Теорія та методика навчання інформатики. – С.269-273.

Дана стаття присвячена проблемам оцінки та аналізу ефективності використання інформаційних технологій майбутніми економістами. У статті розглянуто дефініцію поняття «інформаційна технологія» та розкриваються існуючі теоретичні підходи до оцінки ефективності використання інформаційних технологій у процесі навчання майбутніх економістів. Автор приділяє увагу питанню застосування інформаційних технологій з урахуванням існуючої їх класифікації та обґрунтовує необхідність їх використання майбутніми економістами у професійній сфері. Запропоновано систематизовані дані з характеристики онлайн-сервісів, за допомогою яких майбутні економісти зможуть краще організувати свою роботу. Наголошено на необхідності розробки підходів до адаптування інформаційних технологій у сучасній підготовці майбутніх фахівців економічних спеціальностей.

Ключові слова: інформаційні технології, майбутні економісти, інформатизація вищої освіти, онлайн-сервіси.

Данная статья посвящена проблемам оценки и анализа эффективности использования информационных технологий будущими экономистами. В статье рассмотрена дефиницию понятия «информационная технология», раскрываются существующие теоретические подходы к оценке эффективности использования информационных технологий в процессе обучения будущих экономистов. Автор уделяет внимание вопросу применения информационных технологий с учетом существующей их классификации и обосновывает необходимость их использования будущими экономистами в профессиональной сфере. Предложено систематизированные данные по характеристике онлайн-сервисов, с помощью которых будущие экономисты смогут лучше организовать свою работу. Отмечена необходимость разработки подходов к адаптации информационных технологий в современной подготовке будущих специалистов экономических специальностей.

Ключевые слова: информационные технологии, будущие экономисты, информатизация высшего образования, онлайн-сервисы.

This article focuses on the evaluation and analysis of efficiency of use of information technology to future economists. In the article the definition of the term «information technology» revealed existing theoretical approaches to evaluating the effectiveness of using information technologies in the learning process of future economists. The author pays attention to application of information technologies taking into account the existing classification and justifies the need for their use by future economists in their professional field. Proposed sistematizirovany data on the characteristics of the online services by which future economists will be better able to organize their work. Noted the need to develop approaches to adapting information technologies in the modern preparation of future specialists of economic specialties.

Key words: information technology, future economists, informatization of higher education, online services.